Aan alle raadsleden

E-mail gemeente@oss.nl
www.oss.nl

Postbus 5
5340 BA Oss

Wilt u bij uw reactie de datum van deze brief en ons kenmerk vermelden?

Datum	Ons kenmerk	Behandeld door	Aantal bijlagen
30 augustus 2022		E. Verlouw	3

Onderwerp
Wel of niet verplicht stellen omgevingsdialoog bij grote projecten

Welke vraag stellen we de raad?

We vragen de raad om een voorkeur uit te spreken voor de meest wenselijke maatregel:

1. Het verplichten van de omgevingsdialoog bij grote projecten;

   OF

2. Het niet verplicht stellen van de omgevingsdialoog.

Als de voorkeur uitgaat naar niet verplichten, dan vragen we de raad ook om een uitspraak over de verplichting tot omgevingsdialoog uit het bestemmingsplan/omgevingsplan buitengebied.

Wat is de aanleiding?

De omgevingsdialoog is een belangrijk onderdeel van de Omgevingswet. De beoogde ingangsdatum van de Omgevingswet is 1 januari 2023. Voor die tijd moet de raad een besluit nemen over het wel of niet verplichten van de omgevingsdialoog. Bij wel verplichten moet de raad aangeven bij welke projecten die verplichting geldt. Daarbij moet het gaan om projecten die niet binnen het bestemmingsplan/omgevingsplan passen.
Veel gemeenten zoeken aansluiting bij de lijst van projecten waarbij adviesrecht van de raad nodig is. De gemeenteraad van Oss heeft deze lijst vastgesteld op 7 oktober 2021 (bijlage: projecten met adviesrecht).

Bijlage 1: projecten met bindend adviesrecht van de gemeenteraad Oss
Bijlage 2: toelichting op de omgevingsdialoog
Bijlage 3: uitkomsten interne evaluatie

Wat zijn de overeenkomsten?

Beide scenario's vragen evenveel tijd.
Uit de gesprekken met de betrokken ambtenaren blijkt dat de tijdsbesteding hetzelfde is. Zie ook bijlage 3.

In beide scenario's is het doel dat er een zinvolle dialoog is tussen de initiatiefnemer en de omgeving, die de verschillende belangen uit de omgeving van het plangebied goed in beeld brengt.

In beide scenario's treden wij (bij grote projecten) in overleg met de initiatiefnemer over de manier waarop de omgeving wordt betrokken.

In beide scenario's speelt de gemeente een rol bij de omgevingsdialoog.
Omdat het gaat om grote projecten zal de gemeente vaak ook zelf rechtstreeks de reacties van de omgeving willen horen. Bijvoorbeeld door bij gesprekken/bijeenkomsten aanwezig te zijn. Dit is zeker belangrijk in gevallen die leiden tot een wijziging van het omgevingsplan. Bij een wijziging van het omgevingsplan is de gemeente namelijk zelf verantwoordelijk voor de participatie.

Wat zijn de verschillen?

Bij scenario 1 is de kans kleiner dat de gemeente inwoners moet horen.
Omdat de initiatiefnemer de belangen in beeld brengt, hoeft de gemeente dit niet te doen. De Omgevingswet zegt dat de vorm vrij is. De kwaliteit van de omgevingsdialoog is dus niet gewaarborgd. Als de kwaliteit onvoldoende is, moet de gemeente alsnog zelf onderzoeken of belangen uit de omgeving goed in beeld zijn gebracht.

Bij scenario 1 kunnen we de behandeling van vergunningen weigeren als er geen omgevingsdialoog is gevoerd.
We vinden het als gemeente belangrijk dat de initiatiefnemer met de belanghebbenden spreekt. Voert de initiatiefnemer geen omgevingsdialoog? Dan zitten er nu geen gevolgen aan vast. Bij een verplichting van de omgevingsdialoog kunnen we er wel gevolgen aan verbinden als de initiatiefnemer geen omgevingsdialoog voert.

Scenario 1 zorgt voor meer geruststelling bij inwoners.
Initiatiefnemers moeten met de omgeving in gesprek. Er verandert dus niet zomaar iets in de leefomgeving zonder dat de omwonenden ervan af weten. Ook kunnen ze invloed uitoefenen op de plannen. Maar een verplichting is geen garantie voor een goede omgevingsdialoog waarin iedereen zich gehoord voelt.

Bij scenario 2 is maatwerk mogelijk.
De gemeente kan per project bekijken wat nodig is: uitvoering van de omgevingsdialoog door de initiatiefnemer, uitvoering bij de initiatiefnemer maar meeluisteren, samen optrekken, of de omgevingsdialoog als gemeente zelf doen met een beperktere rol voor de initiatiefnemer zelf. Dit zorgt dat het proces nauwer aansluit bij het project. Je hebt de mogelijkheid om de meest passende oplossing te kiezen. Dit zorgt voor een betere kwaliteit.

Bij scenario 2 heb je een betere kwaliteit van het proces.
Verplichten kan weerstand oproepen bij de initiatiefnemer. Die voert een omgevingsdialoog omdat het moet. Dit komt de kwaliteit niet ten goede. Zie ook bijlage 3.

Bij scenario 2 voeren initiatiefnemers ook gewoon een omgevingsdialoog als de gemeente daarom vraagt. Verplichten voegt niets toe.
Vrijwel alle initiatiefnemers volgen het advies van de gemeente op om hun omgeving te betrekken bij hun plannen. Het verplicht stellen van een omgevingsdialoog voegt dan ook niets toe. Zie ook de ervaringen van ambtenaren in bijlage 3.

Wat is het vervolg?
Nadat de raad een voorkeur heeft uitgesproken voor een scenario, werken we dit scenario verder uit. Alle belanghebbenden betrekken we hierbij. We verwachten dat we in december een advies aan de raad voorleggen voor een definitief besluit.

Communicatie
We hebben gesproken met de betrokken medewerkers van de afdelingen Ruimtelijke Ontwikkeling (RO) en Vergunningen, Toezicht en Handhaving (VTH). Daarin hebben we ze gevraagd naar hun ervaringen met de omgevingsdialoog. Voor een goede vraagstelling hebben we iemand vanuit Onderzoek en Statistiek (O&S) betrokken. In bijlage 3 staan de uitkomsten van de evaluatie van deze bijeenkomsten.
Uit de gesprekken met medewerkers blijkt dat initiatiefnemers over het algemeen positief reageren. Daarom is geen onderzoek gedaan onder initiatiefnemers. Wel vragen veel initiatiefnemers om hulp bij het informeren van de omgeving over de omgevingsdialoog en de rol van de gemeente in het proces. We maken daarom, naast de handreiking voor initiatiefnemers zelf, een flyer die initiatiefnemers kunnen gebruiken om hun omgeving te informeren.

Samenvatting (korte inhoud)

Voor 1 januari 2023 moet de gemeenteraad een besluit nemen over de omgevingsdialoog Willen we dit verplicht stellen bij grote projecten die niet passen in het bestemmingsplan/omgevingsplan of niet?